

lerinin olmasıyla açıklıyorum bu durumu. Sizin de belirttiğiniz gibi, 2013 yılı, Piri Reis'in haritasının 500. yılıydı. Dostum Celal Şengör ile Piri Reis üzerine bir kitap yapalım diye konuştuğumuzda Türk Tarih Kurumu'ndan Afet İnan'ın hazırladığı 32 sayfalık kitapçktan başka kitabın olmadığını gördük. Piri Reis' den bahseden pek çok makale ve kitap var ama özellikle haritacılığı üzerine yapılmış özgün bir çalışma maalesef yok. Yüksek lisans ve doktora tezlerine de baktım, kitaplaştırılmış özgün bir çalışmaya rastlamadım.

Kristof Kolomb, Amerika'yı keşfettiğini hiçbir zaman bilememiş. Hindistan'a varmak amacıyla çıktığı deniz yolculuklarında kullandığı tüm haritalar kayıp. Kolomb'dan günümüze kalan harita bulunmuyor. Topkapı Sarayı müzeye dönüştürülürken Latin dillerindeki evrakların incelenmesi için Batıdan uzmanlar geliyor. Topkapı Sarayı Asari Atika müdürü Rüfai Eldem'in önündeki dünya haritaları parçalarını gören Alman Profesör Paul Kahle, harita üzerindeki Osmanlı Türkçesiyle derkenar yazılarını tercüme ettirdikten sonra, kayıp Kolomb haritalarından birinin izinin önünde durduğunu görmemin heyecanını yaşıyor. Piri Reis yazısında, çizdiği haritada yararlandığı kaynakları sayarken mealen "Kolomb denilen kafirin haritalarından yararlanarak" çizildiğini belirtiyor.

Piri Reis bu haritayı 1513'te çizdiğinde ilgi görmemiş. 1517'de Yavuz Sultan Selim, 1524'de Kanuni Piri Reis haritalarının önemini anlayamamışlar. Osmanlı'nın gerilemesinin en önemli sebeplerinden ikisi resim sanatını ve haritayı yok saymasıdır. Osmanlı'nın savaşta dair bilgilerini içeren haritalar var ve hiçbirini Türkler yapmamış. Maalesef Osmanlı'nın savaş haritası yok denecek kadar az ve ilkel. Plevne Savaşı'na dair haritalar var. Aynı şekilde I. Viyana kuşatması ve 2. Viyana kuşatmasına ait haritalar var. Fakat hepsini yabancı ülkelere kartografları yapmış. Dolayısıyla deniz ve denizciliğin ihmal edildiğini görüyoruz. Osmanlı'nın iki kere donanmasının yakılması sebebi

de haritayı kullanamamasındandır. Tuna Nehri'nin karşı kıyısına geçmek için Ruslar yüzlerce harita yapmış; derinlikleri, mevsimlere göre su derinliğini, nehirlerin derinlikleri, ormanın ne denli geçilebilir, ona göre Osmanlı Ordusu'nun hiç böyle bir derdi olmamış. "Yüzerek geçerez, yüzemediğimiz yerde kalasa tutunur öyle geçerez" gibi bir anlayışla hareket edilmiş. Bu anlayış beraberinde mağlubiyetleri de getirmiş.

-Çok ilginç dedikleriniz. Düşman hattının haritaları devletler tarafından çizilirken "bizimkiler" hiçbir haritacılık faaliyetinde bulunmamışlar. Peki Fransa'dan getirilen askeri uzmanlar bu tür çalışmalara girişmişler mi?

-Fransa'dan getirilen uzmanlar 20. yüzyıl başlarında II. Abdülhamid döneminde üçer yıllık sözleşmelerle gelmişler. Abdülhamid birinci yılın

sonunda "bunların hepsi casus beni izlemeye geliyorlar" deyip işlerine son vermiş. Bir tek Almanlar 19. yüzyıldan itibaren Osmanlı üzerine çok ciddi çalışmalar yapmışlar. Onların niyeti de bizi sevmeleri veya yardım etmek istemeleri değil elbette. Örneğin Osmanlı Genel Kurmayının haritalarını Almanlar hazırlamışlar. "Alman Rüyası" da Hamburg'dan Hindistan'a kadarki demiryolunu inşa etme üzerinedir ve bu hatta en önemli toprak parçası Anadolu'dur. Dolayısıyla tren hatlarını da döşemişler ve buraları haritalandırmışlar. Kiepert'in, Molike'nin Osmanlı coğrafyası ve özellikle Kerkük, Musul ve Bağdat ile ilgili hiçbir yerde yayınlanmamış haritalarına yer verdik kitabımızda. Buna karşılık 1916 tarihli, Birinci Dünya Savaşı devam ederken çizilen "geleceğin Avrupası" başlıklı haritada ise Almanya devletine yer verilmemiş. Bu harita da var kitabımızda.

